

סמינר ארצי

אדם מים וסביבה

החולה ייבוש ושיקום

- אפי נעים
- יערן החולה והגולן
- קרן קימת לישראל

אברהם מלבסקי – 1954 – ארכיון קק"ל

אפי נעים - סמינר ארצי "אדם, מים וסביבה"

קצת היסטוריה

החולה
המפה (על בד משי)
משנת 1897.
מתארת את האגם
והביצות.
הבסיס לעסקת רכישת
אדמות החולה

היסטוריה

- "אדמות החולה נחשבו רכוש הפרטי של הסולטן התורכי (ג'יפתליק). משהודח הסולטן ב-1908 הוחכר השטח לחברה צרפתית לשם ניצול הגומא.
- ב 1910 הועבר הזכיון לידי שני סוחרים מבירות, **סורסוק וביהום**, תמורת 5,000 לירות והתחייבות ליבש את האגם והבצות. למעשה לא התכוונו הללו לממש את התחייבותם, אלא למכור ברווח את זכויותיהם.

היסטוריה

● **בינתיים גבו מסים כבדים מהתושבים הערבים, כמקובל אז: מס מרעה, מס דיג, מס קציר-גומא, ונוסף לזה גם 37.5% מיבולי החקלאות. המיקוח על מכירת הזכיון ליהודים נמשך שנים רבות, ידע עליות וירידות, והתעכב הן מסיבות של מדיניות והן מחוסר כסף.**

● **בשנת 1934 קנה יהושע חנקין את הזיכיון עבור חברת הכשרת הישוב תמורת 192,000 לירות".**

(מייק ליבנה – ייבוש החולה

אקולוגיה וסביבה 1994) ●

היסטוריה

● נתוני כלליים :

● שטח הביצה כ 30,000 דונם.

● שטח האגם כ 15,000 דונם.

בדואיות מובילות קני גומא – 1918 – ארכיון קק"ל

אפי נעים - סמינר ארצי "אדם, מים וסביבה"

בדואית אורגת מחצלת – 1925 – ארכיון זאב וילנאי

אמי אגמון - סמית, אביהם של יעל ודניאל

הסיבות לייבוש החולה:

המלחמה במלאריה?

לא ולא!!! את ה DDT החלו לייצר בשנת 1942, ועד היום משתמשים בו בארצות מתפתחות למלחמה ביתושים.

1. עתודות קרקע לחקלאות
2. המדינה עסוקה בעלייה, התיישבות וביסוס גבולותיה
3. חקלאות = פלחה = שטחים פתוחים.
4. 2. תוספת למשק המים = הקטנת האידוי

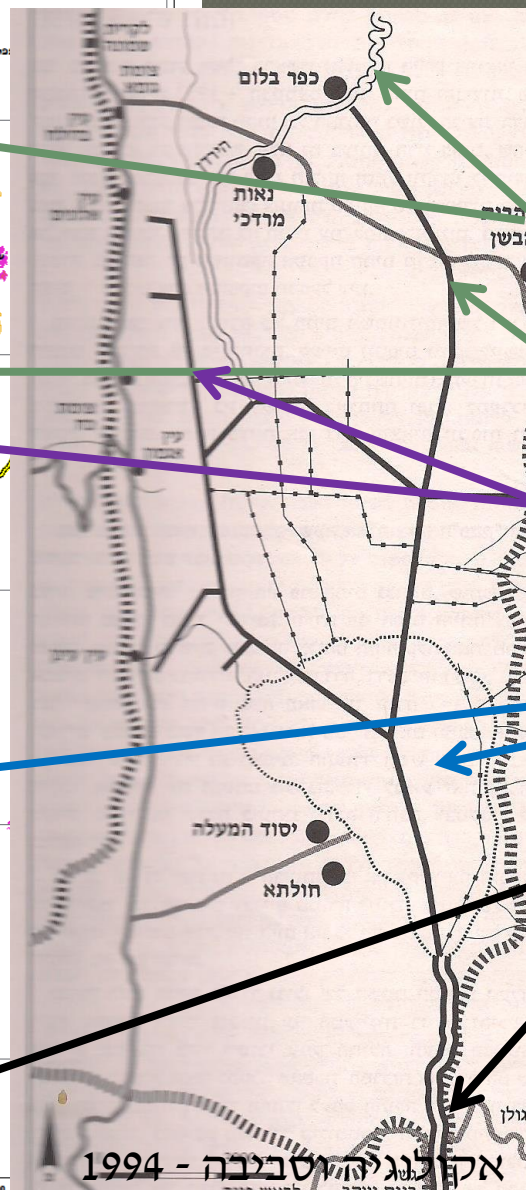
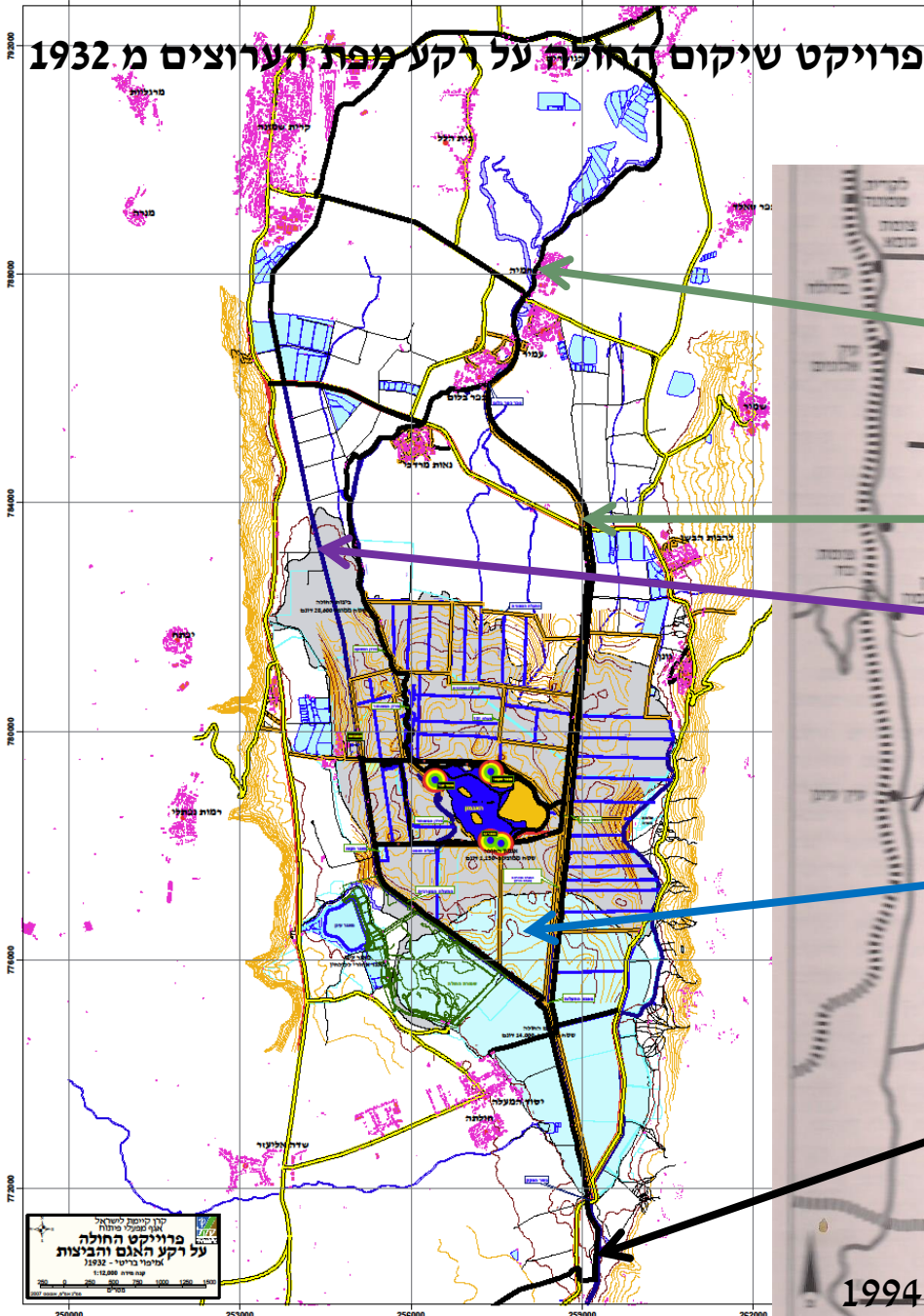
החולה – מראה על מי מרום והרי הלבנון – זלוטן קלוגר 1937

- האגס והביצות 40 קמ"ר.

מקדם אידוי בקיץ כ 8 מ"מ = 1.5 מלמ"ק ליממה
התרומה של הייבוש למשק המים, כ 80 מלמ"ק לשנה

איך מייבשים?

פרויקט שיקום החולה על רקע מפת הערוצים מ 1932

הירדן ההיסטורי

התעלה המזרחית

התעלה המערבית

האגם

גשר הפקק

אקולוגיה וסביבה - 1994

ממשלת ישראל מחליטה על המפעל הלאומי הראשון שלה – מפעל ייבוש החולה. מוקמת ועדה בדצמבר 1949 אשר קובעת את תכנית הייבוש, בהתבסס על תכנית הייבוש שהוכנה כבר בשנת 1936 ע"י הבריטים.

הקרן הקיימת לישראל – מוציאה את התכנית לפועל – ארגון עם רקע ביצועי עוד מתקופת ה"מדינה שבדרך".

התחלת העבודה בשנת 1951.

בעיות עם הסורים – "הקרב על המים"

חפירה עם מחפרים צפים באזור האגם והביצות, ועם ציוד קרקעי באזור היבש יותר.

באוקטובר 1957, מחלצים את ה"פקק", ומשלימים חפירת תעלות משניות לניקוז השטח לתעלות המרכזיות.

הפירוס בחולה- פריץ שלזינגר – 1951 ארכיון קק"ל

אפי נעים - סמינר ארצי "אדם, מים וסביבה"

המתפר הצף – ארכיון קק"ל

אפי נעים - סמינר ארצי "אדם, מים וסביבה"

ייבוש החולה – אברהם מלבסקי - 1955

מראה צפון החולה-רודי ויסנשטיין-1940

לאחר הייבוש

מפעל הייבוש התבסס על חקלאות בממשק של השקיה בהצפה. סוף מעשה ב..

"תחזוקה תחילה"

מדינת ישראל – מגדירה צרכים וסדרי עדיפויות שונים (מה חדש?) תחזוקת התעלות נפגעת, ירידה במפלסי מי התהום, שריפות ספונטניות. סחף קרקע ע"י רוח ומים. שפיעת נוטריינטים אל הכנרת.

פרויקט שיקום אדמות הכבול

הפרויקט בוצע ע"י קק"ל בהשקעה של 75 מלש"ח
בהשתתפות משרד החקלאות ומינהל מקרקעי ישראל

המטרות המרכזיות:

- ❖ שמירה על איכות המים של הכנרת
- ❖ שדרוג החקלאות
- ❖ מנוף כלכלי תיירות למחזיקים בקרקע
- ❖ השבת טבע

פרויקט שיקום אדמות הכבול בחולה

לא הצפה, גם לא הצפה מחדש

מרכיבי הפרויקט העיקריים:

- מערכת תעלות לניהול מפלסים באורך כולל של 90 ק"מ.
- מתקנים הידראוליים, סיכרונים ומעבירי מים קרוב ל 200.
- גוף מים ביצתי "האגמון" ששטחו 1,100 דונם.
- חציץ הידרולוגי המונע בריחת מים עשירים בנוטריינטים בתת הקרקע וזרימתם לכינרת.
- חקלאות המבוססת על מערכות השקיה מתקדמות – קוי-נוע, המאפשרת גידולים אינטנסביים.

אמנת הכבול

● הקצאת "מנת ברזל"

התוצאות – טובות!

מנוף כלכלי תיירותי

תכנית מתאר

בניית תשתיות קולטות קהל

מבואת כניסה – מרכז מבקרים
מצפורים
דרכים

ניהול משותף – "תופעת טבע"

פרויקט החולה – תכנית אדמות החולה

תכנית המתאר

תכנית מתאר מקומית חלקית ג/8923

תכנית המתאר לשטחי פרויקט החולה הנותנת תוקף חוקי לשימושי הקרקע הבאים :

- שטח לפיתוח תיירותי
- שטח לממשק חקלאי מיוחד
- פארקים
- שטח לפיתוח כפר נופש וחדרי מלון
- שטח לבינוי מבני מסחר
- פיתוח תיירותי לאורך מובלי מים
- דרכים
- מובלי מים וניקוז לשמירת מפלס

אזור המיועד לפיתוח תיירותי ומלונאות

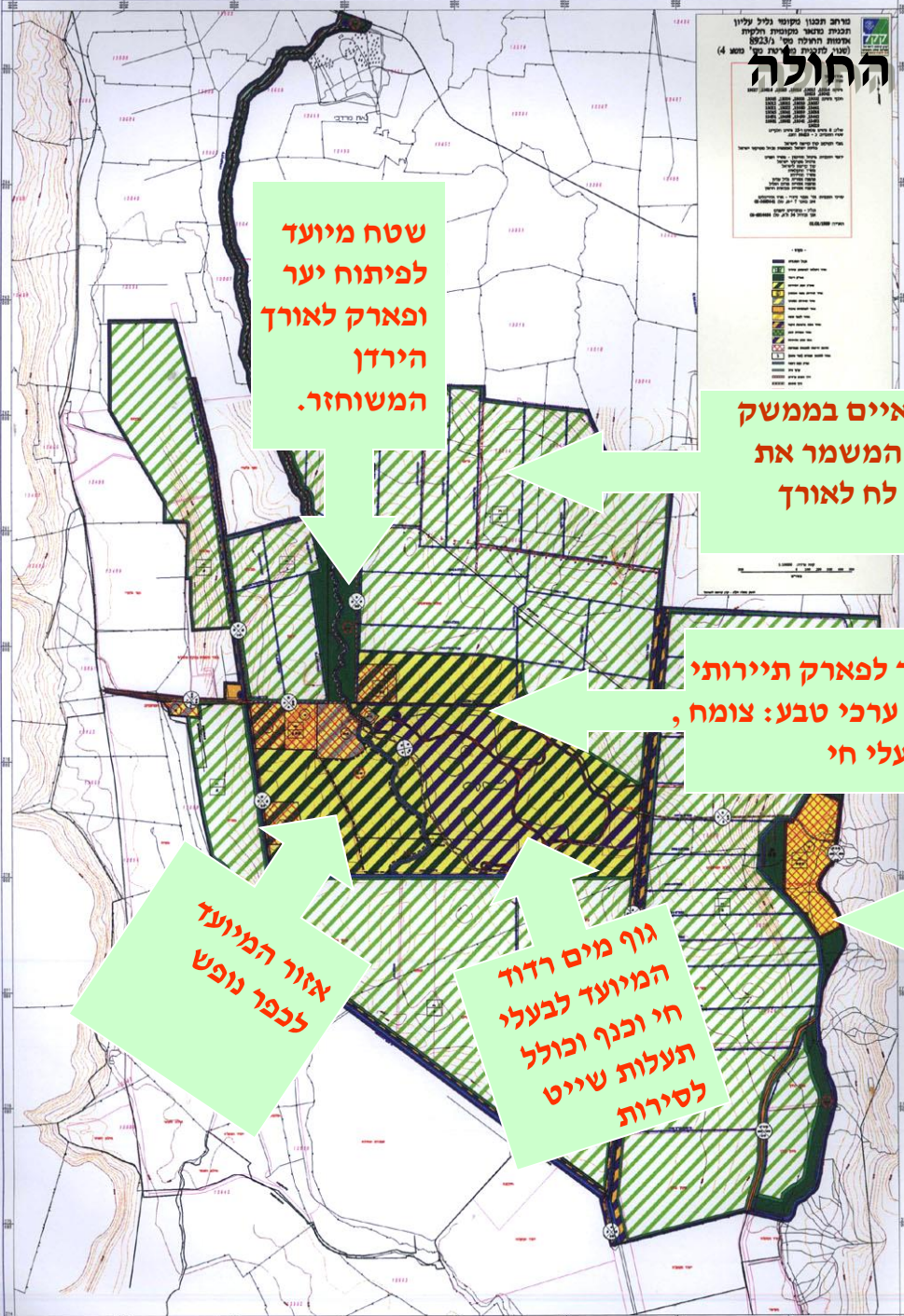
גוף מים רדוד חי וכנף וכולל תעלות שייט לסירות

אזור המיועד לכפר נופש

שטחים חקלאיים בממשק גידול מיוחד המשמר את הכבול במצב לח לאורך כל השנה

אזור המיועד לפארק תיירותי המבוסס על ערכי טבע: צומח, בעלי כנף, בעלי חי

שטח מיועד לפיתוח יער ופארק לאורך הירדן המשוחזר.

תיירות אקולוגית כלכלית

אפי נעים - סמינר ארצי "אדם, מים וסביבה"

מרכז מבקרים

הזמנה

הנך מוזמן לשלב שיפוט מסכם-בחירת משרד אדריכלים
לתכנון מרכז המבקרים באגמון החולה שיתקיים במלון פסטורל כפר בלום
בתאריך 16.12.2010 בשעה 09:00

09:00-09:30 התכנסות, הרשמה ותערוכת מודלים

09:30-10:00 ברכת יו"ר הקק"ל מר אפי שמונצלר

דברי פתיחה והסבר על התנהלות היום -ד"ר עומרי בונה

10:00-11:00 הצגת מודל -ויתקון אדריכלים

11:00-12:00 הצגת מודל -ליפשיץ רוג'ינסקי אדריכלים

12:00-13:00 הצגת מודל -לוטן אדריכלים

13:00-13:30 בחינה חופשית של המודלים

13:30-14:00 ארוחת צהריים במסעדת המלון

14:30-15:30 ניקוד וסיכום

נא אשר הגעתך למייל michalb@kkl.org.il

או לטלפון 04-8470331

● בניית מרכז מבקרים

● בתהליך לא שגרתית :

□ הכנת פרוראגמה

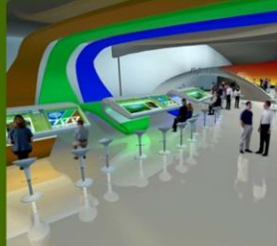
□ בחירת חברת התוכן תוך

שיתוף ציבור

□ בחירת חברה אדריכלית

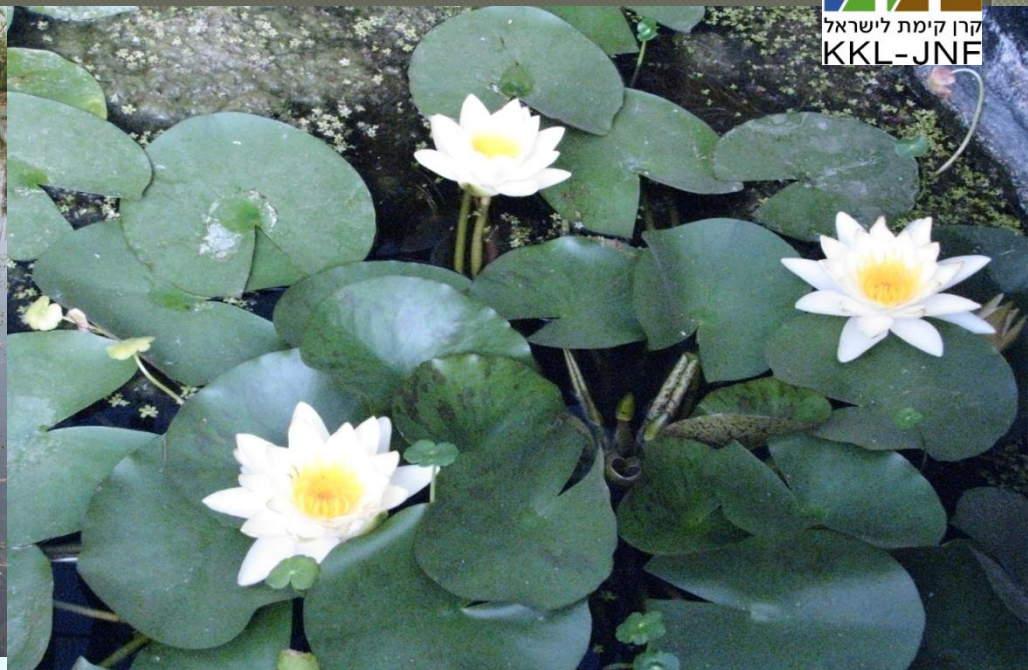
במהלך משולב תוך

שיתוף ציבור

אפי נעים - סמינר ארצי "אדם, מים וסביבה"

השבת טבע - גן בוטני

07.07.2008 03:51

06.29.2008 03:56

תחזוקה ל"נצח" איגוס תקציבי של רשות המים, ר-ן כנרת, חקלאי העמק והקק"ל

- ✓ תחזוקת 100 ק"מ תעלות:
- ✓ כיסוח דרכי התחזוקה
- ✓ כיסוח דפנות התעלות
- ✓ ניקוי סחף ותיקון תעלות
- ✓ ניהול מפלסי המים-מערכת איסוף נתונים – ת"ש.
- ✓ תחזוקת הצמחייה במים
- ✓ טיפול בפולשים:
- ✓ נוטריות
- ✓ צמחים – חסת המים
- ✓ נטיעות

צמחים פולשים
חסת המים
the Water Lettuce
(PISTIA STRATIOTES)

פתרון מכאני

תאריך 23/12/2008

לפני

אחרי

A large flock of birds, likely geese or swans, is captured in flight against a warm, orange-hued sky at sunset or sunrise. The birds are silhouetted against the bright background, creating a sense of movement and vastness. The landscape below is dark and silhouetted, showing rolling hills or mountains.

תודה

על

ההקשבה

אפי נעים - סמינר ארצי "אדם, מים וסביבה"